

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2ObdoV/20/2015
Identifikačné číslo spisu:	1001899524
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Pepelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1001899524.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: H. nar. XX. júna XXXX, bytom S., BY. zastúpený JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom, so sídlom Kutlíková 17, Bratislava, proti žalovanému: BL Slovakia, spol. s r. o., so sídlom Mostná 72, Nitra, IČO: 31 396 054, zastúpený advokátskou kanceláriou AK Gavorová a partner, s. r. o., so sídlom Lombardíniho 22B, Bratislava, IČO: 47 254 637, konajúcou prostredníctvom svojej konateľky, advokátky JUDr. Edity Gavorovej, o určenie povinnosti umožniť nahliadnuť do účtovných dokladov, vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 29Cb/17/2001, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obo/62/2014-372 z 22. júla 2015, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/62/2014 z 22. júla 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 29Cb/17/2001-343 z 9. júla 2014 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť 561,30 Eur na náhradu trov konania žalovanému, k rukám právneho zástupcu žalovaného do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom sporu zostáva rozhodnutie o nároku žalobcu na možnosť nahliadať do účtovných dokladov za rok 2000. Konštatoval, že v priebehu konania mal súd za preukázané, že žalovaný umožnil žalobcovi kedykoľvek nahliadať v kancelárii spoločnosti do účtovných dokladov spoločnosti. Žalobca počas konania nešpecifikoval, ktoré doklady konkrétne by mu mal žalovaný predložiť a na pojednávaní dňa 15. marca 2007 oznámil, že chce nahliadnuť do daňových dokladov a dokladov týkajúcich sa stavu pokladničnej hotovosti za rok 2000 a v písomnom podaní zo dňa 22. marca 2007 uviedol, že má naliehavý právny záujem na nahliadnutí do účtovných dokladov žalovaného, ktoré súvisia s pohľadávkami. Tieto v júli 2000 postúpil spoločnosti AES, spol. s r. o. Konajúci súd následne uviedol, že žalobca bol rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. apríla 2011 vylúčený ako spoločník spoločnosti žalovaného, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť 16. decembra 2011. V čase rozhodovania o časti žaloby a v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/160/2003 z 8. júna 2004 mal súd prvej inštancie za preukázané, že

žalobca nebol už spoločníkom žalovaného. Konajúci súd z dôvodu, že žalobca už nie je spoločníkom žalovaného, s poukazom na ustanovenie § 122 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník konštatoval, že žalobca nemá právo nahliadať do dokladov spoločnosti žalovaného a z tohto dôvodu žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“).

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací na odvolanie žalobcu napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 29Cb/17/2001-343 z 9. júla 2014 potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť žalovanému zaplatiť trovy odvolacieho konania vo výške 83,89 Eur na účet jeho právneho zástupcu.

4. Odvolací súd konštatoval, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie jednoznačne vyplýva, zamietnutie žaloby z dôvodu, že v čase rozhodovania žalobca už nebol spoločníkom spoločnosti, do ktorej účtovných dokladov predmetnou žalobou žiadal určiť žalovanému povinnosť umožniť mu nahliadať. Tento záver je podľa odvolacieho súdu zrejmý z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, a preto považoval tvrdenie žalobcu o nedostatočnom odôvodnení a nepreskúmateľnosti za nedôvodné a účelové. Za nepreukázané považoval odvolací súd tiež tvrdenie žalobcu, že súd prvej inštancie rozhodol o inom návrhu, keďže z obsahu žaloby bolo zrejmé, že rozhodol o návrhu uvedenom v petite žaloby. Ďalej uviedol, že JUDr. Glončáková nebola vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci, a preto sa toto tvrdenie žalobcu nezakladá na pravde. Taktiež námietka vylúčenia ostatných sudcov krajského a aj odvolacieho súdu z dôvodu spôsobenia škody na žalobcovom vlastníctve pri ich postupe je bezpredmetná, nakoľko nebolo odvolacím súdom zistené, že by ktorýkoľvek z namietaných sudcov bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci a ani že by žalobca voči niektorému z uvedených sudcov v tomto konaní vzniesol námietku zaujatosti. Odvolací súd v ďalšom poukázal na ust. § 122 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom uviedol, že spoločníci majú právo požadovať od konateľov informácie o záležitostiach spoločnosti a nahliadať do dokladov spoločnosti. Zdôraznil, že v citovanom ustanovení sa jednoznačne uvádza pojem spoločníci a nie bývalý spoločníci. Preto konštatoval, že právo bývalého spoločníka spoločnosti nahliadať do účtovných dokladov, týkajúcich sa spoločnosti v čase, keď bývalý spoločník bol ešte v spoločnosti, nie je zakotvené v žiadnom právnom predpise. Takéto právo by mohol mať bývalý spoločník spoločnosti iba za predpokladu, že by takáto dohoda medzi bývalým spoločníkom a konateľom spoločnosti bola uzatvorená, čo v danom prípade žalobca nepreukázal. Takéto právo nie je možné úspešne nahradiť žalobou o určenie povinnosti uložiť povinnosť do účtovných dokladov nahliadať. Tvrdenie žalobcu, preto podľa názoru odvolacieho súdu, právne neobstoí a nezakladá sa na žiadnom hodnovernom základe. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O. s. p. napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Odvolanie žalobcu, v časti ktorou namietal správnosť rozhodnutia o náhrade trov konania, odvolací súd označil za bezdôvodné, ktoré sa nezakladá na žiadnom právnom základe.

5. Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 8. septembra 2015.

6. Proti tomuto rozsudku podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ust. § 237 ods. 1 písm. f/ a písm. g/ O. s. p. Odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) videl v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia, nakoľko sa odvolací súd nevyjadril k obsahu odvolania, kde poukazoval na skutočnosť, že súd prvej inštancie rozhodol nad rámec žalobného petitu. Dodal, že dôkazom o svojvoľnej zmene návrhu na začatie konania súdom prvej inštancie je okolnosť, že na pojednávaní dňa 9. júla 2012 súd prvej inštancie zamietol návrh na špecifikáciu uplatneného petitu na začatie konania na nahliadanie do účtovných dokladov za obdobie od roku 1995 do roku 2011. Uviedol, že odvolací súd mu znemožnil prístup k súdu a neprejednal ním podaný návrh v celom rozsahu, svojvoľne zmenil dovolateľom uplatnený návrh v zmysle petitu a zaoberal sa len právom žalobcu nahliadať do účtovných dokladov za obdobie rokov 2000 a 2001 bez toho, aby prejednal dovolateľom uplatnené obdobie rokov 1995 - 1999 a 2002 - 2011, resp. bez vyzvania dovolateľa na doplnenie podaného návrhu v časti petitu o konkretizáciu, čoho sa žalobca domáha. Ďalej dovolateľ poukázal na skutočnosť, že odvolací súd síce zobral do úvahy stanovisko žalovaného, doručené súdu dňa 29. septembra 2014, ktoré však dovolateľovi nedoručil. Dovolateľ tak nemal možnosť oboznámiť sa

s predmetným podaním. Namietal tiež odvolacím súdom použitý pojem „bývalý spoločník“, ktorý je len časťou pojmu „spoločník“, preto tento dôvod zamietnutia žaloby považuje dovolateľ za irelevantný. Navyše mu súdom bolo znemožnené právo vyjadriť sa k právnej stránke veci. Ďalšie námietky dovolateľa sa týkali ust. § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p., v zmysle ktorého vo veci mal rozhodovať vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Poukázal na svoje odvolanie zo dňa 4. septembra 2014, ktorého obsahom bola aj námietka zaujatosti voči tam uvedeným sudcom. Okrem iných aj voči JUDr. Jane Zemaníkovej a Mgr. Ľubomíre Kúdelovej, ktoré boli členkami senátu v prípade rozhodovania o odvolaní žalobcu. V tomto smere uviedol, že povinnosťou súdu je prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom. Riadnym neprejednaním podanej námietky zaujatosti podľa názoru dovolateľa odvolací súd porušil ust. § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p. Dovolateľ je tiež toho názoru, že odvolací súd porušil ust. § 213 O. s. p., ako i ust. § 214 O. s. p. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že tvrdenie dovolateľa, že súd prvej inštancie rozhodol o inom návrhu, než aký dovolateľ podal, je zavádzajúce a nepravdivé. Súd prvej inštancie rozhodol o podanej žalobe v celom rozsahu a v zmysle znenia žalobného petitu samotného žalobcu. V odôvodnení svojho rozhodnutia celý požadovaný nárok žalobcu na nahliadanie do účtovných dokladov spoločnosti žalovaného odôvodnil do všetkých období, bez nejakého vecného obmedzenia. Ďalej poukázal na skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok neukladá súdu (ani súdu prvej inštancie, ani odvolaciemu súdu) povinnosť zabezpečiť doručenie vyjadrenia protistrany k odvolaniu odvolateľovi. Dodal, že žalobca opakovane namieta svoj nesprávny záver o nerozhodnutí o jeho nároku, pričom žalovaný sa k tomuto dovolaciemu dôvodu už vyjadril aj v odvolaní, keďže uvedené žalobca namieta opakovane. Dovolateľ sa snaží nájsť dôvody odvolania, ako aj dovolania, ktoré však neexistujú. K ďalšiemu dovolaciemu dôvodu žalovaný len poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/6/2012 z 10. februára 2012, ktorým bolo rozhodnuté o nevyhlúčení zákonnej sudkyne z prejednávania tejto rozhodovanej veci. Žalovaný zároveň konštatoval, že ani tento dovolací dôvod neexistuje. Zdôvodnenia dovolateľa, uvádzané v podanom dovolaní, sú teda podľa názoru žalovaného irelevantné pre posúdenie oprávnenosti jeho dovolania, a preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol.

8. K vyjadreniu žalovaného podal žalobca stanovisko, poukazujúc na dôsledky zbavenia ho možnosti nahliadať do účtovných dokladov spoločnosti. Bol toho názoru, že znátočnosť napadnutého rozsudku preukázal a že tento nerešpektuje platný Obchodný zákonník v ustanovení § 122 ods. 2. Opätovne navrhol napadnuté rozsudky zrušiť v zmysle petitu uvedeného v podanom dovolaní.

9. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), účinného od 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred nadobudnutím jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (§ 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálné a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 C. s. p.).

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) zistil, že dovolanie podala včas strana v spore (§ 427 ods. 1 C. s. p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že žalobca podal dovolanie dôvodne, v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C. s. p.).

11. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolanie žalobcu bolo podané dňa 2. októbra 2015, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, posudzoval dovolací súd prípustnosť dovolania podľa § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

12. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

13. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom a keďže dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, a teda nejde o rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.), odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.) a nejde ani o rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.). Dovolanie žalobcu vzhľadom na uvedené nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. prípustné.

14. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 O. s. p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

15. Dovolateľ namietal vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Odňatie možnosti konať pred súdom, okrem iného, videl dovolateľ v tom, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k jeho odvolaniu. Tým mu podľa jeho názoru súdy odňali právo vyjadriť sa k tam uvádzaným tvrdeniam žalovaného.

16. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

17. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo doručené žalovanému (č. l. 358 spisu). Žalovaný sa k odvolaniu písomne vyjadril (č. l. 360 - 363 spisu), no jeho vyjadrenie nebolo žalobcovi doručené.

18. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uvádza, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

19. Vychádzajúc z uvedeného bolo potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalovaného bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a žalobcovi mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. Táto možnosť nebola žalobcovi vytvorená, preto mu bola odňatá možnosť pred súdom

konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

20. Dovolateľ ďalej tvrdil, že k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom malo dôjsť aj v dôsledku toho, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné.

21. Dovolací súd k tomuto dovolaciemu dôvodu poukazuje na stanovisko publikované pod č. 2/2016 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie a vyjadril a ku všetkým námietkam uvádzaným v jeho odvolaní.

22. Existenciu ďalších dovolateľom tvrdených vád konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ a g/ O. s. p. a ani iných vád v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. dovolací súd nezistil.

23. Dovolací súd dospel k záveru, že postup odvolacieho súdu (vo vyššie uvedených bodoch 17.- 19.) vykazuje znaky relevantné z hľadiska namietať vady (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu z toho dôvodu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450, § 453 C. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania, týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) rozsudku krajského súdu (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.